

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund
Regional Council of Southwest Finland

MITEN MAAKUNTA MAKAA

VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTAOHJELMAN SEURANTA
TOIMENPITEITTÄIN VUONNA 2012

MITEN MAAKUNTA MAKAA,
VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTAOHJELMAN SEURANTA TOIMENPITEITTÄIN
VUONNA 2012

Varsinais-Suomen liitto
PL 273 (Ratapihankatu 36) 20101 Turku
p. (02) 2100 900
fax. (02) 2100 901

Varsinais-Suomen maakuntaohjelman toteutumista seurataan vuosittain. Seuranta tehdään kaksiosaisena siten, että se koostuu maakunnan kehitykseen keskittyvästä osasta "Miten Varsinais-Suomi makaa, Maakunnan kehittämisen näkökulmia 2012" ja tästä yksityiskohtaisemmasta osasta "Miten maakunta makaa, Varsinais-Suomen maakuntaohjelman seuranta toimenpiteittäin vuonna 2012.

Tässä raportissa Varsinais-Suomen liiton toimenpiteille määräämät vastuuhenkilöt ovat raportoineet toimenpiteiden toteutumisesta keväällä 2012. Mukana ovat kaikki Varsinais-Suomen maakuntaohjelman 2011-2014 toimenpiteet. Tämä raportti muodostaa pohjan seurannan yleisemmälle osalle.

Turussa 11.6.2012
VARSINAIS-SUOMEN LIITTO

VASTUUHENKILÖIDEN RAPORTIT MAAKUNTAOHJELMAN 2011-2014 TOTEUTUMISTILANTEESTA KEVÄÄLLÄ 2012

Vastuuhenkilöt:	Käytetyt lyhenteet
CG = Carola Gunell HH = Hannele Hartikainen EH = Esa Höglblom TJ = Timo Juvonen VMK = Veli-Matti Kauppinen MK = Mervi Kylmä LL = Laura Leppänen LN = Lasse Nurmi SP = Sonja Palhus PP = Petteri Partanen TP = Tapio Penttilä VR= Ville Roslakka TT = Tapio Tuhkanen JV = Janne Virtanen JÅÅ = Jessica Ålgars-Åkerholm KÄ = Kaisa Äijö	AMK = ammattikorkeakoulu CPMR = Perifeeristen merellisten alueiden liitto (Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe) EAKR = Euroopan aluekehitysrahasto ELY = elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus ESR = Euroopan sosiaalirahasto ICT = Information and Communication Technology KASTE = sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma KESU = koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma MMM = maa- ja metsätalousministeriö MRL = maankäyttö- ja rakennuslaki MYR = maakunnan yhteistyöryhmä OKM = opetus- ja kulttuuriministeriö OSKE = osaamiskeskusohjelma SYKE = Suomen ympäristökeskus TEM = työ- ja elinkeinoministeriö TOTSU = maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma TSEK = Turun seudun kehittämiskeskus TY = Turun yliopisto VSL = Varsinais-Suomen liitto YM = ympäristöministeriö YVA = ympäristövaikutusten arviointi ÅA = Åbo Akademi ÄRM = äkillinen rakennemuutos

Arvio toimenpiteen toteutumistilanteesta:

x	Ei ole aloitettu
xx	Edennyt heikosti
xxx	Edennyt kohtalaisesti
xxxx	Edennyt hyvin
xxxxx	Toteutunut

5.1 Monipuolinen osaaminen ja kilpailukykyiset elinkeinot

5.1.1 Osaavan työvoiman saannin varmistaminen ja työllisyyden turvaaminen

Toimenpide ☒ ☒ ☒ ☐ ☐	Aktivoidaan työllisyyspolitiikkaa <ul style="list-style-type: none"> • toteuttamalla nuorten koulutus- ja työllisyystakuu • lisäämällä työkokeiluja ja kuntouttavaa työtoimintaa • kehittämällä toimintamalli harjoittelupaikkojen järjestämiseksi korkeakouluista valmistuneille
Päävastuutahot	ELY, korkeakoulujen rekrytointipalvelut
Toteuttamis-aikataulu	Koko ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio VMK	Nuorten, alle 25-vuotiaiden työttömyys väheni reilun vuoden ajan v.2009 lopusta alkaen viime vuoden syksyyn asti, mutta tällä hetkellä se on jälleen kasvussa. Joulukuussa 2011 alle 25-vuotiaita työnhakijoita oli reilut 10 prosenttia työttömistä työnhakijoista. Oppilaitoksia on aktivoitu etsimään opintonsa päättävillä nuorilla vaihtoehtoisia väyliä työllistymiseen. Aktivointihankkeita on käynnistetty Salossa, Vakka-Suomessa, Loimaalla ja Turussa. Etsivä nuorisotyö on käynnissä. Nuorten suuri osuus TE-toimiston eri toimenpiteissä kertoo, että nuorten yhteiskuntatakuun asettamaa vaatimusta tarjota jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle työ-, harjoittelu, opiskelu-, työpaja tai kuntoutusotuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta on toteutettu alueella kohtalaisen kunnianhimoisesti.

Toimenpide ☒ ☒ ☒ ☐ ☐	Lisätään ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkoja maakunnan tarvetta vastaavasti ja perustetaan sitä koskeva maakunnallinen koulutuspaikkapankki.
Päävastuutahot	Oppilaitokset
Toteuttamis-aikataulu	Ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH	OKM:n koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmatyön osana on maakunnassa laadittu alueelliset koulutustarvelaskelmat kaikille koulutustasoille ja -aloille. Laskelmien pohjana ovat olleet maakunnalliset toimiala- ja ammattirakenne-ennusteet. Laskelmien pohjalta vuoden 2011 aikana on arvioitu yhteistyössä eri sidosryhmien ja Satakuntaliiton kanssa koulutusaloittaiset aloituspaikat. Keskeisessä roolissa on ollut MYR:n koulutusjastossa tehty sidosryhmäyhteistyö. Varsinais-Suomen koulutuksen esityksessä lisättiin ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkoja mutta valtakunnallinen kokonaisuus, joka vahvistettiin KESUn yhteydessä loppuvuodesta 2011 ei esitä paikkojen lisäystä valtakunnallisesti, mikä heijastuu myös Varsinais-Suomeen. OKM:n näkemyksen mukaan Lounais-Suomen yhteistoiminta-alueella (Varsinais-Suomi ja Satakunta) on perusteltuja syitä painottaa Varsinais-Suomea Satakuntaa enemmän paikkajaoissa. Lopputulema vastanee karkeasti edellisen KESU kauden 2008-2012 keskimääräistä koulutuspaikkamääriä. Koulutuspaikkapankki -asiaa on käsitelty keskeisten sidosryhmien kanssa ja selvitelty asiaa OKM:stä. Asia on tässä vaiheessa todettu mm. lainsäädännöllisesti mahdolliseksi toteuttaa. Koulutuksen järjestäjien autonomia suhteessa koulutuspaikkojen jakoon ja päätöksentekoon on haasteellinen koulutuspaikkapankki -idean kannalta. <p>OKM:n esitys Turun yliopistojen aloituspaikoista vastasi maakunnan yhteistä näkemystä. Ammattikorkeakoulujen kokonaisuudistus sekä koulutuspaikkojen karsiminen alkaen 2013 2200 paikalla on korkeakoulujen osana keskeisin lähitulevaisuuden haaste. Varsinais-Suomen liitto on kannanotoissaan tukenut maakunnan kannalta keskeisten koulutusalojen säilyttämistä. Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus hyväksyi maakunnan koulutuspaikkalausunnon 27.6.2011 ja lausunnon valtakunnallisesta KESUsta 24.10.2011</p>

Toimenpide X X X	Tuetaan koulutuksen järjestäjätieverkon kehittämistä maakunnan erityispiirteet huomioon otta- vaksi mukaan lukien ruotsin kielen opetus.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	Ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH	Vuonna 2010 valmistui TY:n laatima selvitys Varsinais-Suomen toisen asteen ammatillisten op- pilaitosten yhteistyöstä ja kehitysnäkymistä (maakunnan kehittämisrahahanke). Tämän työn jatkoksi käynnistettiin hanke "Ammatillinen koulutus Varsinais-Suomessa 2015". Maakuntahal- litus myönsi 28.2.2011 Varsinais-Suomen ELY:lle rahoitusta hankkeen toteuttamiseksi. Hank- keessa palkattiin selvitysmies, jonka tehtävänä oli tehdä konkreettisia toimenpide-esityksiä koulutuksen kehittämiseksi, mm. järjestäjätieverkon kokoamiseksi. Hanke päättyi 31.12.2011 ja loppuraportin mukaan jatkotyön perusmallina kunnallisesti järjestettävän ammatillisen perus- koulutuksen osalta on kolmen järjestäjän malli. Loppuraporttia on käsitelty myös maakunta- hallituksessa ja maakunnan yhteistyöryhmässä sekä koulutusjaostossa. Raportti on toimitettu myös kuntiin pyynnöllä että sitä käsiteltäisiin kuntien päättävissä elimissä koska asiaan liittyvä päättävältä on suoraan omistajakunnilla. Tavoitteena on että raportin perusteella voitaisiin koulutuksen järjestäjiä kokoavaa prosessia jatkaa maakuntalähtöisesti lähinnä siten, että MYR:n koulutusjaostolla olisi asiassa vähintään valmistelevalta keskustelufoorumien rooli. Lisäksi OKM:n erilaiset linjaukset huomioidaan.

5.1.2 Yritystoiminnan ja yhteistyöverkostojen vahvistaminen

Toimenpide X X X X	Ylläpidetään telakkateollisuuden ja sen alihankintaverkoston toimintakyky ja osaaminen.
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 20.3.2012	<p>Valtioneuvosto nimesi meriteollisuuden äkillisen rakennemuutoksen toimialaksi joulukuussa 2010 vuo- den 2012 loppuun saakka. STX:n Turun telakka luovuttaa toukokuussa 105 metrisen bioöljyllä kulkevan erikoisaluksen tilaajalle Gaiamarelle. Rakenteilla on yksi Viking Linen risteilijätilaus ja olemassa on optio toisesta tilauksesta. Syksyllä aloitetaan TUI Cruisesin risteilijätilauksen rakentaminen. Risteilijä on tarkoitus toimittaa tilaajalleen keväällä 2014. TUI Cruisesilla on mahdollisuus myös optiolaivan tilaamiseen.</p> <p>Varsinais-Suomen telakkatyöryhmä vaikutti voimakkaasti valtion tukien saamiseen laivatilauksiin. Rand- ellin työryhmä seuraa strategisen kokonais kuvan hahmottumista. Kerran kuussa kokoontuva Kompassi -työryhmä koordinoi käytännön tason toimenpiteitä. Turun kaupunki on perustanut Turun Seudun Ke- hittämiskeskukseen rakennemuutostoitimiston, jota vetää rakennemuutosjohtaja Ari Nousiainen. Vuoden 2012 lopussa loppuu rakennemuutostoitimiston ja Kompassityöryhmän toiminta. Turku perustaa sen jäl- keen pysyvän yhteistyöryhmän käsittelemään laajasti kaikkea rakennemuutostoitimintaa.</p> <p>Rakennemuutostoitimiston rekisterissä on reilut 600 yritystä. Näistä noin 150 kanssa on rakennemuutos- toimiston edustaja käynyt henkilökohtaiset keskustelut.</p> <p>Keväällä 2012 työ- ja elinkeinoministeriö ei myöntänyt erikseen meriteollisuustoimialalle äkillisen raken- nemuutoksen rahoitusta.</p>

Toimenpide ☒ ☒ ☒ ☒ ☐	Varaudutaan rakennemuutoksiin ja luodaan uusia kasvualoja.
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio CG 16.3.2012	<p>Salon seutukunta on äkillisen rakennemuutoksen aluetta vuoden 2013 loppuun, lisäksi meri- ja metalliteollisuus on äkillisen rakennemuutoksen toimialaa vuoden 2012 loppuun saakka.</p> <p><u>Meriteollisuus:</u> Meriteollisuuden kriisi ja taantuma ovat vieneet Varsinais-Suomesta joka viidennen teollisen työpaikan eli noin 10 000 työpaikkaa. Turun seudun ja koko Varsinais-Suomen työpaikkamenetykset taantumana aikana olivat suhteellisesti katsoen kaksinkertaiset maan keskimääräisiin verrattuna. Telakan saamista uusista tilauksista huolimatta kapasiteettiaste on jäämässä noin puoleen v. 2008 tilanteesta.</p> <p><u>Salon seutu:</u> Salon seudulla informaatio- ja kommunikaatioklusterin merkitys on poikkeuksellisen suuri. Salon seudun rakennemuutos on liittynyt voimakkaasti Nokia Oyj:n strategian muutokseen ja globaaliin alan muutokseen. Rakennemuutos tulee edelleen jatkumaan, sillä Nokia Oyj ilmoitti helmikuussa 2012 lakkauttavansa tuotantonsa Salossa, jossa työskentelee 1700 henkilöä. Nokia on edelleen alueella merkittävä työnantaja tuotannon lakkauttamisesta huolimatta. Näillä muutoksilla on merkittävä vaikutus koko Varsinais-Suomen työllisyystilanteeseen. Eritysongelmaksi on noussut pitkäaikaistyöttömien suuri määrä ja nuorten työttömien määrä.</p> <p>Varsinais-Suomeen Salon seudulle ja meriteollisuustoimialalle vuosina 2010 ja 2011 myönnetty ESR ja EAKR –ohjelmien äkillisen rakennemuutoksen rahoitus on sidottu/varattu hankkeisiin täysimääräisesti. Hankkeiden tarjoamia aktivointitoimia on hyödynnetty kiitettävästi, mutta tilanteen korjaantuminen vie aikaa.</p> <p>Vuoden 2012 maaliskuussa TEM myönsi Varsinais-Suomeen 4,7 m€ ensisijaisesti Salon rakennemuutokseen. Tuki tullaan myöntämään hankkeisiin, joiden avulla edistetään uuden liiketoiminnan ja uusien työpaikkojen syntymistä sekä olemassa oleviin että uusiin yrityksiin. Lisäksi tarjotaan rakennemuutoksen johdosta työttömäksi jääneille/jääville uudelleen työllistymistä tukevaa koulutusta ja ohjausta sekä edistetään yleistä kehittämisaktiivisuutta alueella.</p>

Toimenpide ☒ ☒ ☒ ☐ ☐	Tuoteistetaan ja kaupallistetaan uusia liikeideoita sekä kehitetään uusia tuotekonsepteja (esim. sähköajoneuvokonseptit, ja kanssakäymisen teknologiat).
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 20.3.2012	<p>Tekesin rahoittama IKK (Innovaatiokyvykkyyksien kehittäminen) -ohjelma tukee yliopistojen ja korkeakoulujen sekä tutkimuslaitosten osaamisen kaupallistamista. Ohjelmalla kehitetään ja vahvistetaan teknologiansiirron osaamista, prosesseja ja rakenteita. IKK -ohjelmassa teknologiansiirto- ja kaupallistamispalvelut integroidaan keskenään prosessimalliksi. Keskeinen osa sujuvaa kaupallistamista on laatia suunnitelma avointen pelisääntöjen rakentamiseksi siitä, miten aineettomat tai aineelliset oikeudet siirretään yliopistosta perustettaviin yrityksiin. Tavoitteena on saada myös yksityinen riskirahoitus kiinnostumaan tutkimuslähtöisistä hankkeista.</p> <p>Keksintösäätiön Tuoteväylä-palvelu auttaa yksityishenkilöitä ja aloittavia yrityksiä ideoiden ja keksintöjen arvioinnissa ja jalostamisessa liiketoiminnaksi. Tuoteväylä on toiminut Turussa reilut kaksi ja puoli vuotta ja tähän mennessä Tuoteväylä-tiimissä on arvioitu jo lähes sataviisikymmentä ideaa.</p> <p>Boost Turku auttaa korkeakouluopiskelijoita uusien liikeideoiden kaupallistamisessa ja start-up -yritysten perustamisessa.</p>

Toimenpide	Nostetaan Turku Touring matkailun toimialakehittäjäksi tekemällä siitä aidosti maakunnallinen sekä kehitetään maaseudun ja saariston ympärivuotista matkailua mm. lisäämällä sisältöjen tarjontaa (esim. terveysturismi, elämysmatkailu, hiljaiset alueet).
X X X	
Päävastuutahot	Turku, matkailujärjestöt
Toteuttamis-aikataulu	Ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH	<p>Turku Touring on jatkanut toimintaa, joka tähtää sen aseman vakiinnuttamiseen koko maakunnan matkailun kehittäjänä ja koordinoijana joskin edelleen tarvitaan pysyvää resurssointia, jotta saaristo ja Turun ulkopuolinen alue tulisi saada kokonaisvaltaisemmin kehittämistoiminnan piiriin. Turku Touring kokoaa nykyään seutukuntien matkailuvastaavat säännöllisiin palavereihin ja vetää kehittämisryhmiä maakunnallisesti. Markkinoinnissa maakunnan kattava yhteistyö on jo vakiintunutta, sekä kotimaan että ulkomaiden markkinointitoimenpiteissä on aina edustettuna koko Varsinais-Suomi. Turku Touring kokoaa koko maakunnan matkailutarjonnan yhteiseen Huvia meren rannalla -esitteeseen, joka on mukana kaikissa markkinoinnin toimenpiteissä. Samoin myös Turku Touringin verkkopalvelu turkutouring.fi on koko maakunnan kattava palvelu. Jokavuotisilla matkamessuilla Varsinais-Suomi ja Turku ovat samalla osastolla. Varsinais-Suomen matkailustrategian päivitys käynnistyy aktiivisesti kevään 2012 aikana sisältäen mm. seutukuntakerroksen. Matkailun ja elämystuotannon osaamiskeskuksen Turun yksikkö on koko klusterin aktiivisin ja tuotteliain osapuoli. Osaamiskeskuksen toimesta on käynnistetty monia merkittäviä hankkeita, joita Turku Touring hallinnoi, esim. Itämeristrategian matkailun lippulaivahanke, Cultural Tourism 2011- hanke, Kulttuurin ketju –hanke, www.kulmat.fi – verkkopalvelun luominen.</p> <p>Maaseudulla ja etenkin saaristossa on edelleen meneillään ja valmisteilla useita matkailuhankkeita, jotka tähtäävät ympärivuotisen matkailun ja sisältöjen kehittämiseen. Yllättävän usein matkailuhankkeet ovat myös varsin paikallisia.</p>

Toimenpide	Nostetaan erikoisviljelyn ja siihen perustuvan elintarviketuotannon tutkimusta, osaamista ja jalostusarvoa sekä laaditaan lähiestrategia lähituotannon mahdollisuuksien parantamiseksi.
X X X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011 - 2014
Vastuuhenkilön arvio TP 19.3.2012	<p>Varsinais-Suomen ELY-keskus on toimintastrategiassaan nostanut lähivuosien painotuksissa yhdeksi keskeiseksi teemaksi koko ruokaketjun kehittämisen. Teema kulkee nimellä: "Lounais-Suomesta koko valtakunnan elintarvikeaitta: koko ruokaketjun kehittäminen pellolta pöytään huippuelintarvikkeeksi". Lounais-Suomen vahva asema elintarviketuotannossa ja erityisesti ketjun alkuvaiheessa antaa mahdollisuuksia vastata kuluttajien terveellisen, luonnonmukaisen ja lähellä tuotetun ruoan tarpeeseen. Ruokaketjun kehittämiseen on alueella kohdistettu useita hankkeita, joista suhteellisen tuoreena esimerkkinä ovat mm. VARRU-hanke, Luomuvakka, Kasvua vihanneksista (Vakka-Suomi) jne.</p> <p>Varsinais-Suomen ruokaketjun kehittämishankkeen 2011-2013 (VARRU) päätavoitteet ovat: 1) yhteistyöverkoston ja varsinaissuomalaisen elintarvikeketjun kehittäminen, 2) uusien avauksien löytäminen ja eteenpäin vieminen ja 3) elintarvikealan strategisen painoarvon lisääminen Varsinais-Suomessa. Hankkeen kohderyhmänä ovat Varsinais-Suomen elintarvikeketjun toimijat pellolta pöytään ja takaisin pellolle- periaatteella. Hanke kerää yhteen Varsinais-Suomen elintarvikeketjun toimijat alkutuotannosta, mikro-, pk- ja suuryrityksiin, tutkijoihin, oppilaitoksiin ja kehittäjiin. Verkostolle etsitään sopiva yhteistyömuoto ja keinot toiminnan vakiinnuttamiseksi. Yhteisillä tapaamisilla, haastatteluilla ja yhdessä tekemisellä alueelle syntyy toimintakulttuuri, josta koko ruokaketju hyötyy. Hanke toteuttaa taustaselvityksiä mm. varsinaissuomalaisen ruokaketjun vahvuuksista ja nykytilasta sekä toteuttaa elintarvikealan tulevaisuusprosessin, jonka tavoitteena on Varsinais-Suomen elintarvikealan tulevaisuuden liiketoimintaosaamisen (vahvuuksien ja kilpailuedun) kartoittaminen, jo olemassa olevan tulevaisuustiedon hyödyntäminen sekä uusien avauksien ja innovaatioiden etsiminen. VARRU:n keräämää olemassa olevaa ja sen kautta luotavaa tulevaisuusaineistoa on tarkoitus käyttää Varsinais-Suomen päivitettävän elintarvikestrategian pohjana. MYR:n maaseutujaosto on käsitellyt asiaa ja todennut tarkoituksenmukaiseksi tämän menettelyn. VARRU:n kautta siis kootaan yhteen myös funktionaalisten elintarvikkeiden keskuksen ja osaamiskeskusohjelman keskeiset osat.</p>

Toimenpide	Tuetaan kalatalouden toimintaedellytyksiä ja edistetään kalankasvatuksen sijainninhjausta. Toteutetaan Vakka-Suomen kalastuspuisto.
X X X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011 - 2014
Vastuuhenkilön arvio TP 19.3.2012	<p>Elintarvikekalatalouden toimintaohjelman 2007 – 2013 mukaisesti Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut -ryhmän kautta on tuettu kalatalouden toimintaedellytyksiä: Käl- dingen kalasataman uusi lajittelukeskus valmistui lokakuussa 2011, Taivassalon Tuomaraisten kalasataman vaiheittaisessa kehittämisessä edettiin, kuten myös Merimaskun Särkäsalmen kalasataman kohdalla. On laadittu ammattikalastuksen ja kalankasvatuksen sijainninhjau- suunnitelmat Saaristomerelle ja Selkämerelle ja ne ovat parhaillaan MMM:n ja YM:n käsittelys- sä. Kalankasvatuksen ympäristöohjeistuksen uusittu versio valmistuu VARELYN vetämänä tänä keväänä ja se linkittyy sijainninhjauksuunnitelmaan. Itämeri-strategian osalta käynnistettiin poistokalastushankkeet Saaristomerellä ja Selkämerellä, jotka viiveestä johtuen valmistuvat tänä keväänä ja linkittyvät lähikalakonseptiin ja Ruokaketjun (VARRU) kehittämisstrategiaan.</p> <p>Kalankasvatus ja kalastus otettiin kohtuullisesti huomioon Selkämeren kansallispuistoa perus- tettaessa.</p> <p>Vakka-Suomen kalastuspuiston kalatalousryhmän toimintaa tuetaan ja pyritään saamaan sen toiminta vakainaistetuksi ja laajennetuksi Airisto-Velkuan kalastusalueelle seuraavalla oh- jelmakaudella. Pyritään aktivoimaan Turunmaan kunnat ja Åbolands fiskarförbund hakemaan MMM:ltä kalatalousryhmän status seuraavalle toimintaohjelmakaudelle 2014 – 2020.</p>

5.1.3. Maakunnan korkean osaamisen vahvistaminen ja uuden teknologian käyttöönotto

Toimenpide	Vahvistetaan maakunnallisen teknologia/business –kampuksen toimintaa ja nostetaan se ny- kyistä korkeammalle tasolle. Tähän liittyen
X X X	<ul style="list-style-type: none"> - uudelle osaamiskeskuskaudelle Varsinais-Suomen osaamiskeskuksen toimialoi- ksi määritellään: bioalat, meriklusteri, funktionaaliset materiaalit, elintarvike, ICT sekä matkailu ja luovat toimialat. - aktivoidaan korkeakoulujen ja osaamiskeskuksen yhteyksiä elinkeino- ja muiden toi- mijoiden kanssa toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi
Päävastuutahot	Korkeakoulu, Turku Science Park
Toteuttamis-aikataulu	Ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH	<p>Nykyinen osaamiskeskusohjelmakausi päättyy vuonna 2013 ja nykyistä hallitusohjelmaa mu- kaillen on työ- ja elinkeinoministeriö käynnistänyt uuden ohjelmallisen välineen valmistelun OSKE:n seuraajaksi 2014 alkavalle kaudelle. Turku Science Park ja Turun kaupunki yhteistyössä ELY -keskuksen kanssa ovat käynnistäneet alueellisen prosessin valmistelemaan toimintamal- lia, joka tähtää selvästi aiempaa vahvemmin kohdennetun innovaatioalustan rakentamiseen ja toiminnan keskittämiseen muutamille alueellisille vahvuusaloille.</p> <p>Osaamiskeskusohjelman toteutuksessa 2012 painotetaan vetovoimaisten innovaatioympäris- töjen osalta invest in-toimintaa myös OSKE:n kv-hankkeiden puolelle. Uudistuvan liiketoimin- nan osalta pyritään lähentämään yliopistoja, korkeakouluja ja eri osaamisaloja toisiinsa sekä parantamaan alkuvaiheen yritysten palveluja kehittämällä niille suunnattua palvelutarjontaa, kuten yrityshautomot, Boost Turku ja Protomo. Kasvuhakuisen ja kansainvälistyvän liiketoimin- nan osalta pyritään parantamaan kasvuyritysten rahoituksen saantimahdollisuuksia alueellista riskirahoitusta kehittämällä. Vuoden 2012 osaamiskeskusmäärärahat supistuivat maakunnan aiemmasta tasosta noin 10 % ollen 685 000 euroa.</p>

Toimenpide	Vahvistetaan meriklusteria perustamalla meriteknikan kehittämiskeskus ja käynnistämällä meriteollisuusalan yliopistotasoinen koulutus Turussa. Alueellistetaan Syken Merikeskuksen toimintoja Turkuun.
X X X	
Päävastuutahot	TY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 14.3.2012	<p>Lounaisrannikko (LOURA) –yhteistyössä on syksyllä 2011 perustettu meriteknikan ylemmän tutkimuksen ja koulutuksen innovaatioalusta. Innovaatioalusta on yhteistoimintamalli, joka integroi alueen meriteollisuuden rakenteet, toimijat ja osaamisen nykyistä tiiviimpään yhteistyöhön ja jolla tehostetaan koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimia elinkeinoelämän sekä yliopistojen ja korkeakoulujen rajapinnassa. Lounaisrannikon meriteollisuuden tutkimustoiminnan kärjet ovat seuraavat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liiketoiminnan kehitys ja ennakointitoiminta, • modulointi, • offshore, • tuotekehitys, • propulsio, • tuotannon tehokkuus, • uudet laivakonseptit ja • materiaali- ja valmistustekniikat. <p>Innovaatioalustan johtoryhmässä on paikallisten toimijoiden lisäksi edustus Tampereen teknillisestä yliopistosta, Aalto yliopistosta, Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta sekä Meriteollisuus ry:stä.</p> <p>Syken Merikeskuksen toimintojen alueellistaminen Turkuun ei ole edennyt.</p>

Toimenpide	Kehitetään Turun biokuvantamisen keskukselta Pohjoismaiden johtava alan keskus.
X X X	
Päävastuutahot	Yliopistot
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH	<p>Turun biokuvantamisen keskuksen kehittäminen Pohjoismaiden johtavaksi alan keskuksiksi on mukana maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa 2012-2013. Turun yliopisto ja Åbo Akademi ovat systemaattisesti kehittäneet bioalan tutkimusinfrastruktuuria. Pisimmälle kehittyneitä aloja ovat biokuvantaminen, systeemibiologia ja tautimallinnus. Hanke on myös yksi edunvalvonnan kärkihankkeista liiton 2013 budjettiedunvalvontalistalla ja tavoitteena saada hankkeen rahoitus kestäväälle pohjalle. Maakuntahallitus antoi 27.2.2012 erillisen tukevan lausunnon asiakokonaisuudesta opetus -ja kulttuuriministeriölle. Liitto on myös aktiivisesti osallistunut eri yhteyksissä toiminnan promovoimiseen yhteistyössä yliopistojen kanssa. Lisäksi hanke tarvitsee rahoitusta edetäkseen menestyksekkäästi eurooppalaisessa Eurobioimaging -infrastruktuurihankkeessa. Suomen Akatemia on koontanut asiantuntijaryhmän 2012 alussa, joka päättää kiireellisesti rahoitettavista hankkeista. Itse infrastruktuuritiekartta päivitetään vasta 2013. Edunvalvontaa tulisi todennäköisesti suunnata Akatemian suuntaan jatkossa.</p>

Toimenpide	Kehitetään ympäristö- ja vihreää taloutta ja edistetään yritystoimintaa näillä aloilla.
X X X	
Päävastuutahot	TSEK
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 21.3.2012	<p>TEM käynnisti 1.2.2012 ympäristöliiketoiminnan strategisen ohjelman (YLSO), joka luo strategiset tavoitteet Suomen Cleantech-liiketoiminnalle ja koordinoi toimijakenttää.</p> <p>Varsinais-Suomessa valmistellaan suunnitelmaa energia-, ympäristö- ja ilmastoliiketoiminnan aktivoimiseksi. Suunnitelma esitellään toukokuussa maakunnan yhteistyöryhmälle.</p> <p>eGreenNet –hanke pyrkii osaltaan tukemaan ympäristöosaamisen vahvistumista. Erityisen kiinnostuksen kohteena on ympäristöosaamisesta kumpuava uusi, innovatiivinen liiketoiminta. Yritystoimintaa tuetaan sekä suoraan yrityksiin että yritysryhmiin kohdistuvilla toimenpiteillä.</p> <p>HINKU (hiilineutraali kunta) –hanke Uudessakaupungissa on edistänyt myös ympäristöalan yritystoimintaa. Lupaavia esimerkkejä ympäristöalan yritystoiminnasta löytyy mm. sähköauto-tuotannosta sekä jätehuolto- ja kierrätyspalveluiden järjestämisestä.</p> <p>Varsinaissuomalaisien yritysten osallistuminen Tekesin ympäristö- ja energiaohjelmiin on ollut vielä vähäistä.</p>

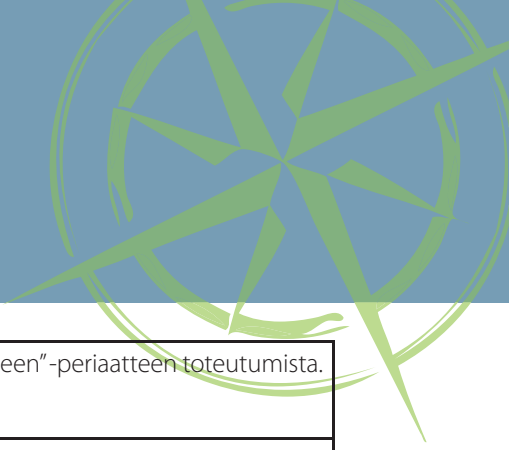
5.1.4. Kansainvälistäminen

Toimenpide	Maakunnan yrityselämää kansainvälistetään
X X X	<ul style="list-style-type: none"> - kouluttamalla ja tukemalla kasvuhakuisten pk-yritysten vientiponnisteluja asiantuntija- ym. palveluin - tehostamalla palveluja uusien ulkomaalaisten yritysten toiminnan laajentumiseksi/ siirtymiseksi maakuntaan.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 13.3.2012	<p>Varsinais-Suomen ELY –keskuksen kansainvälistymispalveluiden tarkoituksena on ollut mm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - madaltaa pk-yritysten kannattavan, kansainvälisen liiketoiminnan käynnistymiskynnystä - pienentää kansainvälistymiseen liittyviä riskejä - edesauttaa pk-yritysten omatoimista kansainvälisen kilpailukyvyyn ja kansainvälistymisasteen kasvua - parantaa yritysten kansainvälistymisvalmiuksia ja –osaamista <p>Vuonna 2011 ELY-keskuksen kansainvälistymispalveluiden piirissä oli yrityksiä runsaat 200. Palveluiden pääasiallisina asiakkaina olivat pk –yritykset. Kansainvälistymispalvelut jakautuvat seuraaviin palvelukonaisuuksiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - infotilaisuudet - neuvonta-asiakkaat - yritysکوhtainen rahoitus - yritysvalmennukset - yrityskoulutukset - työvoimapolitiittiset koulutukset/harjoittelu - vientiverkostot ja kumppanuusohjelmat - messutuki <p>Ulkomaalaisten yritysten saamiseen alueelle tähtäävässä Invest In –toiminnassa on Salossa menossa rakennemuutosvaroilla rahoitettu Invest In Salo -hanke. Vakka-Suomessa on menestystä saatu mm. soija-tehtaan sijoittumisen kautta..</p>

5.1.5 Luovat toimialat

Toimenpide X X X X X	Myönnetään jokavuotinen julkinen palkinto alueen luovan toimialan parhaista innovaatioista, joiden valintakriteerit tukevat maakunnan elinkeinopoliittisia tavoitteita.
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP 13.3.2012	<p>INNOAURA – Luovaa Innovoimaa Varsinais-Suomesta –kilpailu järjestetään ensimmäisen kerran keväällä 2012. Kilpailun hakuaika on 1.2. – 30.3.2012. Kilpailussa valitaan maakunnan alueelta valitsijoiden mielestä eniten luovuutta, luovaa potentiaalia omaava tai nk. luovien toimialojen liiketoimintaa kehittänyt yritys (voi olla myös yrityksen yksittäinen projekti / hanke / suuremman yhtiön yksikkö).</p> <p>Kilpailun tarkoituksena on:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehdä luovia toimialoja tunnetuksi ja lisätä niiden arvostusta, sekä sijoittajien että suuren yleisön silmissä, sekä samalla viestittää asian tärkeyttä ja siihen liittyviä mahdollisuuksia - innostaa alalle uusia yrittäjiä - nostaa esille hyviä esimerkkejä ja innostaa muitakin alan yrityksiä osallistumaan - tarjota julkisuuden kautta palkittaville mahdollisuuksia uusiin hyödyllisiin kontakteihin <p>Palkittavan yrityksen tulee olla toiminnassa ja ideoiden pitkälle innovoituna käytännön toteutuksina. Yrityksen pitää olla kotipaikaltaan varsinaissuomalainen, vaikka sen markkinat olisivatkin muualla.</p> <p>Kilpailun valintaraati tekee päätöksen palkinnon saajasta. Palkintona on 8 000 euroa voittajayritykselle. Tämän lisäksi voidaan antaa kunniamainintoja. Kilpailun voittaja julkaistaan Varsinais-Suomen liiton järjestämällä Eurooppa-päivän vastaanotolla 9.5.2012.</p>

Toimenpide X X X X	Ylläpidetään ja kehitetään Kulttuuripääkaupunki 2011 -hankkeen keskeisiä ideoita ja verkostoja (esim. kulttuurin alueellinen yhteistyö ja tuotantoedellytykset).
Päävastuutahot	Turku
Toteuttamis-aikataulu	2010-2012
Vastuuhenkilön arvio HH 14.3.2012	<p>Turku 2011 -ohjelma muodostui 165 hankkeesta. Hankkeissa työskenteli vuosina 2010–2011 yhteensä yli 20 000 henkilöä. Varsinais-Suomen liiton kulttuuritoimikunnan yhdeksi keskeiseksi tehtäväksi on määriteltävä osallistuminen Kulttuuripääkaupunki 2011 -hankkeen ideoiden ja verkostojen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Turku 2011 -säätiön mukaan 95 % kulttuuripääkaupunkiohjelman hankkeista sai hanketoimintansa myötä uusia kontakteja ja verkostoja. Noin 90 % kulttuurivuoden hankkeista aikoo myös jatkossa tehdä yhteistyötä uusien verkostojensa kanssa. Vuoden 2012 alussa tehdään yhteenveto parhaiten toteutuneista ideoista ja verkostoista.</p> <p>Valtion taidemuseon ylijohtaja Risto Ruohosen luotsaama Turku 2011 -jatkotyöryhmä valmisteli vuoden 2011 aikana ehdotuksen Turku 2011 -kulttuuripääkaupunkivuoden jatkoksi. Jatkotyöryhmä ehdottaa "Eurooppalainen kulttuuripääkaupunki Turku palaa edelleen" -loppuraportissaan, että kulttuurivuoden jatkoa tulisi rakentaa neljän teeman ympärille. Teemat ovat: Taide ja kaupunkitila, Elinkeinoelämä ja luovat alat, Hyvinvointi ja osallisuus sekä Kulttuurivuoden viestinnällinen hyödyntäminen. Kulttuuripääkaupunkivuoden jatkotoiminta on jo käynnistynyt. Lähes puolet 2011-ohjelmahankkeista jatkaa toimintaansa esim. toimintamalleina, toistuvina tapahtumina tai kiertävinä esityksinä ja näyttelyinä. Kaupunginosaviikoille ja Aurajoen ympäristön taide- ja kulttuuritoiminnalle on perustettu kummallekin omat yhdistyksensä, Kaupunginosaviikot ry ja Aurajokiverkosto ry. Liiton kulttuuritoimikunta tukee myös vahvasti eurooppalaisen jokikulttuurin ideaa kaupunkilaisten ja taideyhteisöjen yhteistyönä</p>

Toimenpide X X X	Edistetään "prosentti rakennus- ja korjauskustannuksista taiteeseen"-periaatteen toteutumista.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2012
Vastuuhenkilön arvio HH 14.3.2012	<p>Varsinais-Suomen taidetoimikunta on vuoden 2010 alusta alkaen koordinoitunut liiton rahoittamaa Taideaalto -hanketta, jonka tehtävänä on jalkauttaa prosenttiperiaate maakuntaan, kouluttaa taiteilijoita ja rakennuttajia toimimaan prosenttiperiaatehankkeissa ja lisäämään yleistä tietoutta prosenttiperiaatteen eduista.</p> <p>Taidetoimikunta on ideoinut ja toteuttanut prosenttitaiteen kunniamerkit. Toimikunta luovutti marraskuussa 2010 ensimmäiset varsinaissuomalaiset prosenttitaiteen kunniamerkit Salon kaupungille, Turun kaupungille, Maskun kunnalle, Turun Ylioppilaskyläsäätiölle ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin T-sairaualalle.</p> <p>Keväällä 2012 julkaistiin teos "Taide rakennushankkeessa – opas tilaajalle auttaa taidehankinnoissa" osana Taideaalto-projektia. Oppaan ja prosenttiperiaatteen esille nostamiseksi ja tueksi liiton kulttuuritoimikunta järjestää syksyllä 2012 asiasta kuntakierroksen Varsinais-Suomessa.</p>

5.2 Eheä yhdyskuntarakenne ja vetovoimainen toimintaympäristö

5.2.1 Vahva vaikuttaja Itämerellä

Toimenpide X X X X	Tiivistetään kansainvälistä eri alojen yhteistyötä Itämeren alueella. Turusta kehitetään "merkittävä Itämeren keskus".
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto, Turku
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuva
Vastuuhenkilön arvio SP 19.3.2012	<p>Maakunnan asema Itämeren keskuksena on konkreettisimmin vahvistunut vuoden kuluessa Itämeristrategiaan liittyvien toimien kautta. Työ ns. Turku-prosessin parissa on jatkunut. Prosessin puitteissa käydään epävirallisia keskusteluja Itämeren alueen yhteistyöstä ja Venäjän roolista Itämeristrategian toteutuksessa. Keskusteluihin osallistuu korkean tason edustajia Suomen lisäksi Euroopan komissiosta ja Pietarista. Yhteistyön syventämiseksi ollaan keskustelujen lisäksi aloittamassa konkreettisia, alueemme talouden, kestävän kehityksen ja Itämeren suojelun tilaa parantavia hankkeita joiden käynnistämiseksi on saatu kannustusta Euroopan komissiota myöten. Hankkeisiin halutaan saada yhteinen osallistuminen sekä Varsinais-Suomesta, Pietarista että Hampurista. Jatkoa pyöreän pöydän keskusteluille seuraa syyskuussa jolloin tilaisuus järjestetään Hampurissa. Tilaisuuteen on edellisen tavoin saapumassa komission aluepolitiikan pääosaston johtaja esikuntineen, mikä on tärkeä osoitus alueemme roolista Itämeri-yhteistyön keskiössä.</p> <p>Turku Touringin ja liiton keväällä 2010 käynnistynyt lippulaivahanke päättyi tammikuussa 2012 ja jatkohanketta ollaan suunnittelemassa. Alueen muita toimijoita, esim. Turku Science Park ja Merenkulkualan tutkimus- ja koulutuskeskus, on edelleen mukana Itämeristrategian lippulaivahankkeissa. Vuoden aikana käynnistyneillä Central Baltic –ohjelman hankkeilla on myös rooli alueemme Itämeri-yhteistyön eteenpäin viemisessä. Turun kaupungin ja korkeakoulujen kanssa yhteinen Brysselin toimistomme edustaa kaikkia Suomen Brysselin alue-toimistoja komission epävirallisessa Itämeristrategian contact groupissa. Brysselin toimiston henkilökuntaa on valitettavasti vähennetty vuoden 2012 alusta. Itämeren alueen yhteistyöasioita on voitu edistää myös CPMR:n kautta, liiton hallituksen jäsen Talvikki Koskinen aloitti lokakuussa 2010 CPMR:n hallituksen varsinaisena jäsenenä ja hänen kautensa päättyi syksyllä 2012. Centrum Balticum – keskuksen toiminta on virinnyt uudelleen ja keskus on ottamassa aktiivista roolia Itämerellisten hankkeiden käynnistäjänä ja tukijana. Centrum Balticumin johtajana aloitti Kari Liuhto.</p>

Toimenpide	Markkinoidaan maakuntaa eri toimijoiden yhteistyönä.
X X X X	
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto, Turku
Toteuttamis-aikataulu	2011–2014
Vastuuhenkilön arvio JÄÄ	<p>Maakunnan markkinoinnin sisällön luo maakunnallinen markkinointiryhmä sekä Place Marketing Oy. Hanketta johtaa ohjausryhmä. Hankkeen myötä on syntynyt toimiva yhteistyöverkosto Turun, seutujen, maakuntaliiton, korkeakoulujen ja osittain yksityissektorin markkinointivastaavien välille. Vuoden 2012 rahoitus saatiin järjestettyä kunnallisin ja yksityissektorin (rakennusliikkeet, rekrytointifirmat) varoin.</p> <p>Markkinointitoimenpiteet alkoivat syksyllä 2010 ja jatkuivat vuonna 2011, painopiste oli valtakunnallisissa medioissa. Tärkeitä kohdealueita ovat pääkaupunkiseutu, Pirkanmaan ja Satakunta. Kampanjat keskittyivät kolmeen teemaan: asuminen, yrittäminen ja tapahtumat.</p> <p>Markkinoinnin tuloksia mitataan ja tulokset ovat rohkaisevia: mainokset huomataan ja niistä pidetään. Lifestyle-julkaisu, joka jaettiin Helsingin Sanomien liitteenä 100 000 talouteen, sai erinomaisen vastaanoton. Tv-mainokset Elämäsi kasvussa ja printtimainokset Elämäsi kokemus palkittiin Vuoden Mainos 2011 -kilpailussa.</p> <p>Yhteistyö MTV Europen kanssa profiloit Varsinais-Suomea nuorten keskuudessa, jaksot näkyvät kanavalla viidesti päivässä ja joka viikko on uusi jakso, jossa seikkailee tunnettu Axl Smith. Elokuvat jäävät hankkeen osapuolten käyttöön.</p> <p>Tammikuussa 2012 osallistuttiin Helsingin matkamessuille yhteistyössä Turku Touringin, saariston ja Naantalin kanssa. Iso, tyylikäs osasto ja kahvila, jossa sai syödä ja juoda ilmaiseksi, herättivät myönteisiä mielikuvia. Valtakunnalliset kampanjat jatkuvat 2012 asumisen, yrittämisen ja rekrytoinnin kampanjoilla. Suunnitteilla on myös maakunnallinen tapahtumakalenteri Turku Touringin sivuille.</p>

Toimenpide	Parannetaan maakunnan satamien yhteistyötä ja kilpailukykyä. Selvitetään maakunnan satamien yhdistämistä.
X X X	
Päävastuutahot	Satamat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio JV 20.3.2012	<p>Satamayhteistyötä on tiivistetty Varsinais-Suomen ja Satakunnan satamien sekä kaupunkien toimin lounaisrannikkoyhteistyön (LOURA) puitteissa. Sen puitteissa on laadittu yhteistyötä koskevia selvityksiä. Southwestern Ports (SWP) -markkinointiyhteistyö toimii edelleen.</p> <p>Liikenneministeri Kyllönen on käynnistänyt Suomen merenkulun strategian laadinnan. Strategiaa tultaneen ottamaan kantaa mm. väylämaksujärjestelmään, satamapolitiikkaan sekä laivaliikenteen kiristyviin rikkipäästörajoituksiin sopeutumiseen. Tämän strategian valmistelussa on huolehdittava maakunnan edunvalvonnasta.</p>

Toimenpide	Kehitetään logistisia palveluja ja monipuolisia kansainvälisiä yhteyksiä mm. Turun lentoaseman ja satamien yhteydessä.
X X X X	
Päävastuutahot	Turku
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuvaa toimintaa.
Vastuuhenkilön arvio JV 20.3.2012	<p>Turun lentoaseman kautta kulkeva henkilöliikenne on kehittynyt myönteisesti. Vuosittainen matkustajamäärä lähenee jo 400 000 matkustajaa. Tällä hetkellä reittilentoja on 13 kohteeseen sekä neljään charter-kohteeseen. Halpalentoyhtiö Ryanair alkaa lentää huhtikuussa 2012 Turusta neljään kohteeseen.</p> <p>Pikalentorahdissa Turun lentoasemasta on kehittynyt merkittävä keskus, joka luo hyvät edellytykset pikalentorahdin jatkokehittämiselle.</p> <p>Turun kaupunki on panostanut erityisesti rahtiliikenteen ja logistiikan edellytysten kehittämiseen lentoaseman ympäristössä osana Turun Logicity -aluetta. Kaupunki on kehittänyt Logicityn aluetta n. 20 milj. eurolla, josta puolet on käytetty maanhankintaan ja puolet infrastruktuurin rakentamiseen.</p> <p>Turun satamayhteyden kehittäminen (Suikkilantie) -hanke sai valtion toteutusrahoituksen syksyllä 2011.</p> <p>Etelä-Suomen logistiikan ja kuljetuskäytävän kehittämiseen on käynnissä useita hankkeita: mm. ELLO-hanke ja ESLogC-hanke, joissa on mukana useita varsinaissuomalaisia toimijoita. Näillä hankkeilla osaltaan parannetaan Varsinais-Suomen logistiikka-alan toimintaedellytyksiä.</p>

5.2.2 Yhdyskuntarakenteesta kestävä

Toimenpide	Ohjataan kaupallisten palvelujen ja työpaikkojen sijoittumista tukemaan ehyttä yhdyskuntarakennetta kuntien elinvoimaisuutta edistäen niiden omista lähtökohdista.
X X X X	
Päävastuutahot	Kunnat, Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio KÄ	<p>Maakuntavaltuusto hyväksyi 13.12.2010 Varsinais-Suomen maakuntakaavan Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen alueille. Hyväksytty maakuntakaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana. Maakuntakaavassa on osoitettu työpaikka- ja palvelualueita, jotka ehyttävät ja tukevat yhdyskuntarakennetta. Alueita on osoitettu paikkoihin, joissa ne mahdollistavat kuntien elinvoimaisuuden säilyttämisen ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen. Maakuntakaavassa on määritelty seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan kaupan suuryksiköiden alarajat seutukuntakeskuksissa ja toiminnallisella Turun kaupunkiseudulla.</p> <p>Kunnissa on vireillä useita kaupan hankkeita, jotka edellyttävät kaavamuuoksia. Kaavaprosesseissa on jatkuvasti yhä korostuneemmin noussut esiin tarve arvioida kaupan sijoittumisen vaikutuksia ja sen myötä myös laajemmin alueen palvelutason kehitystä suhteessa olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Erityisen tärkeäksi teemaksi kaavoitus-hankkeissa on noussut olemassa olevien taajamien elinvoimaisuuden säilyminen. Teemoja käsitellään tapauskohtaisesti kuntien kanssa käytävissä kaavaneuvotteluissa. Kuntia on ohjeistettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa MRL:n tarkistuksen tuomista muutostarpeista mm. tilaa vaativan erikoistavarakaupan siirtymäsäännösten osalta. Lisäksi kaavoitushankkeiden tavoitteisiin ja maankäyttöliisiin ratkaisutapoihin otetaan kantaa kaavoista annettavissa lausunnoissa.</p> <p>Valmistuvan Rakennemallityön (RM35) tuloksia täydennetään liitossa laadittavalla keskusverkkoselvityksellä. Selvitys tuottaa perusaineiston maakunnan alue- ja yhdyskuntarakenteen suunnittelulle. Rakennemalliehdotusta on arvioitu kaupan palveluverkon näkökulmasta yhdessä Turun kaupparakentamisen kanssa. Maakunnan keskusverkon rakennetta, toimintojen sijoittumista ja paikallisia taajamien kehittymismahdollisuuksia tullaan arvioimaan erillisen kaupan palveluverkkoselvityksen avulla.</p> <p>Vuoden 2011 lopulla käynnistyi Turun kaupunkiseudun rakennemuutosalueet –hanke yhdessä Turun, Raision ja Kaarinan kaupunkien sekä Turun Seudun Kehittämiskeskuksen kanssa. Hankkeen tarkoituksena on syventää Rakennemallityössä (RM35) rajatun kaupunkiseudun ydinalueen työpaikka-alueiden kehityksen tarkastelua. Tuloksena syntyy kevään 2012 aikana perusselvitys, joka palvelee ydinalueen sisäisten rakennemuutosalueiden kaupunkisuunnittelua, kaavoitusta sekä elinkeinoelämän ohjausta.</p>

Toimenpide	Otetaan yleiskaavoitus kuntien strategiseksi suunnitteluvälineeksi. Vahvistetaan seudullista yleiskaavayhteistyötä ja panostetaan suunnittelun laatuun.
X X X	
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio KÄ	<p>Turun kaupunkiseudulle on laadittu kestävä kehitystä ja alueen vetovoimaisuutta edistävä rakennemalli (RM35). Rakennemallityön tavoitteena on olla luonteeltaan seudullinen maankäyttöstrategia, joka ohjaa yleispiirteisesti kuntien maankäyttöä. Rakennemallityöprosessi on tiivistänyt seudullista kaavayhteistyötä ja nostanut esille kysymyksiä, jotka tulee seudullisesti ratkaista maakunnan vetovoimaisuuden, positiivisen kasvun ja kehityksen lisäämiseksi. Rakennemalliehdotuksen hyväksyminen yhteiseksi strategiseksi maankäytön suunnittelun linjaukseksi alueen kunnissa ratkaistaan keväällä 2012 aikana. Rakennemallityössä esille nousseet kehitysteemat tulevat toimimaan ohjenuorana kuntien kanssa tehtävässä yleiskaavayhteistyössä.</p> <p>Ministeriössä on hyväksyttävänä viisi maakuntakaavaa. Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen alueilla maakuntavaltuuston 13.12.2010 hyväksymä maakuntakaava sekä maakuntavaltuuston 12.12.2011 hyväksymä Salo-Lohja –ratalinjan vaihe- maakuntakaava. Kaavat antavat hyvät edellytykset jatkaa kuntatason strategista suunnittelutyötä.</p>

Toimenpide	Laaditaan selvitykset maakuntakaavan tarkistamiseksi seuraavien teemojen osalta ja hyödynnetään tuloksia maakunnan kehittämisessä
X X X X	<ul style="list-style-type: none"> - ekologiset käytävät ja hiljaiset alueet - saariston (Turunmaa) rakennuskulttuuriympäristöt - kaupan palveluverkkoselvitys
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio KÄ	<p>Kaupan palveluverkkoselvitystyötä tehdään yhteistyössä Turun kaupunkorakentamiskoulun kanssa. Selvitykseen liittyvä kyselytutkimus (KUMU) on tehty vuoden 2011 aikana. Tuloksena syntyvä aineisto auttaa ymmärtämään kaupan toimintamalleja ja on hyödynnettävissä aluesuunnittelussa ja kaavoituksessa.</p> <p>Saariston (Turunmaan) rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointityötä on tehty Kemiönsaarella kesällä 2011. Hankkeelle on haettu jatkorahoitusta vuodelle 2012. Keväällä 2012 aloitetaan rakennusinventoinnit Paraisilla. Kemiönsaaren tulokset on voitu tallentaa Maakuntamuseon ja Varsinais-Suomen liiton yhteistyössä kehittämään inventointiportaaliin (MIP), josta tiedot ovat helposti suunnittelijoiden ja tutkijoiden hyödynnettävissä.</p> <p>Tuulivoimaan liittyvän vaihemaakuntakaavan laadinnan yhteydessä on selvitetty luonnonhiljaisien alueiden mahdollista sijoittumista Varsinais-Suomen alueella. Ekologisia verkostoja on selvitetty olemassa olevan tiedon perusteella.</p>

5.2.3 Toimiva liikennejärjestelmä

Toimenpide	Suunnitellaan ja kehitetään Varsinais-Suomen liikennejärjestelmää. Painopisteenä on Turun kaupunkiseutu.
X X X	
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuvaa toimintaa.
Vastuuhenkilön arvio JV 20.3.2012	Turun kaupunkiseudun jatkuva liikennejärjestelmätyö on aktiivisesti käynnissä. Ohjausryhmän vetovastuu on Turun kaupungilla ja vastaavasti työryhmän osalta Varsinais-Suomen liitolla. Liikennejärjestelmätyö on kytketty tiiviisti valmistumassa olevaan kaupunkiseudun rakennemalli 2035 -työhön. Vuoden 2012 aikana on tarpeen arvioida Varsinais-Suomen liikennestrategian 2030 ajantasaisuus ja tarvittaessa tarkistaa suunnitelma mm. liikennepoliittisen selonteon linjausten mukaisesti.

Toimenpide	Vaikutetaan uuteen liikennepoliittiseen selontekoon siten, että seuraavat asiat on selonteossa huomioitu:
X X X X	<ul style="list-style-type: none"> - valtatie 8 Turku-Pori, yhteysvälihanke - paikallisjunaliikenne Turku-Salo, Turku-Loimaa ja Turku-Uusikaupunki - Turun seudun joukkoliikenteen voimakas kehittäminen - kaupunkiseutujen liikennejärjestelmän kehittäminen (mm. Turun satamayhteys, Salon itäinen ohitustie, kt 40 Turun kehätie) - liikennejärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen pitkäjänteisyys ja rahoitustason nosto - toimivan saaristoliikenteen turvaaminen
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	2011
Vastuuhenkilön arvio JV 18.4.2012	Liikenteeseen liittyvää edunvalvontaa ja vaikuttamistyötä on tehty hyvin laaja-alaisesti. Maakuntamme tarpeita on tuotu esille hyvin monissa eri yhteyksissä. Keskeisiä vaikutettavia tahoja tai ryhmiä ovat olleet liikenne- ja viestintäministeriö, Liikennevirasto, VR Oy, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Valtioneuvoston jäsenet, kansanedustajat ja heidän avustajansa. Hankkeiden jatkosuunnittelun kautta on parannettu niiden toteuttamisvalmiutta, ja siten edellytyksiä päästä mukaan toteuttamisohjelmiin. Suomen hallitus päätti kehysriihessä 22.3.2012 valtiontalouden kehyksistä vuosille 2013–2016. Riihessä hyväksyttiin mm. hallituskauden suuret liikennehankkeet. Päätös sisältää 100 milj. euron investointihankkeen käynnistämisen valtatielle 8 Turku-Pori yhteysväliille tällä hallituskaudella. Valtioneuvoston liikennepoliittinen selonteko Eduskunnalle on tältä osin kehysriihen päätöksen mukainen. Selonteon liikenneverkon kehittämisohjelma 2016–2022 ei sisällä parantamiskohteita valtatieltä 8. Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakunnilla on ollut yhteinen näkemys, että valtatie 8 parantaminen Turku-Pori yhteysväliä vaatii tässä vaiheessa 210 milj. euron investoinnin. Selonteon kehittämisohjelman mukaan valtatie 8 kehittäminen jää kovin alkuvaiheeseen, kun 100 milj. euron aloitusinvestoinnille ei näytä olevan jatkoa

Toimenpide	Kehitetään Varsinais-Suomen liikennejärjestelmää liikennejärjestelmätyössä määritellyn liikennepoliittikan edistämiseksi ja liikennejärjestelmäsuunnitelmiin sisältyvien toimenpideohjelmien mukaisin toimenpitein. Keskeisiä toimenpiteitä ovat edellä mainittujen lisäksi: <ul style="list-style-type: none"> - Määritellään ja vaiheistetaan Salo–Lohja uuden ratalinjauksen suunnittelu sekä Uudenkaupungin radan kehittämistarpeet (mm. tasoristeysturvallisuus, tavaraliikenteen tarpeet, kantavuus ja sähköistys). - Parannetaan liikenneturvallisuutta (arvostuksen lisääminen sekä suistumis- ja kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen, erityisesti valtatie 9). - Painotetaan ilmastotavoitteita liikennejärjestelmän kehittämisessä..
X X X X	
Päävastuutahot	Varsinais-Suomen liitto
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuvaa toimintaa.
Vastuuhenkilön arvio JV 20.3.2012	Maakuntavaltuusto hyväksyi 12.12.2011 Salo–Lohja -ratalinjan vaihemaakuntakaavan. Kaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana. Uudenkaupungin radan suunnittelu ei ole edennyt. Liikennevirasto ei ole nähnyt ratayhteyden kehittämisen edistämistä suunnittelulla tässä vaiheessa tarpeellisenä. Turun seudulla on käynnissä kuntien liikenneturvallisuussuunnitelman laadinta, joka toteutetaan Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyön puitteissa. Valtatien 9 liikenneturvallisuuden parantamiseksi on käynnistymässä Turku-Tampere yhteysvälin alustava yleissuunnittelu. Mm. Varsinais-Suomen ilmasto- ja energiastategia 2020 linjaa liikennejärjestelmään liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

5.2.4 Vetovoimainen ympäristö

Toimenpide	Tuetaan Saaristomeren ja muiden vesien hoitoa, esim. TEHO -hankkeessa tuotettuun toimintamalliin sitoutetaan kaikki valuma-alueen maatilat.
X X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuva
Vastuuhenkilön arvio TJ 19.3.2012	TEHO hanke päättyi alkuvuonna 2011. Hankkeessa oli mukana 122 tilaa, joille laadittiin tilakohtainen ympäristönsuojelun käsikirja. TEHO Plus -hanke jatkaa katkoitta TEHO-hankkeen työtä valuma-alueen maatilojen sitouttamiseksi vesienhoitotyöhön. Tavoitteena on saada mukaan 200 uutta maatilaa Lounais-Suomen alueella. ELY-keskuksen vetämä VELHO-hanke (Vesien- ja luonnonhoidon alueellinen ja paikallinen toteuttaminen Lounais-Suomen vesistöalueilla) toimii Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. VELHOn tarkoituksena on käynnistää vesienhoitoon tähtäviä toimenpiteitä ja kehittää siihen liittyvää yhteistyötä eri toimijoiden välillä, laatia hoito- ja käyttösuunnitelmat yhdeksälle Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla kosteikko- ja vesistökohteelle sekä toteuttaa uudenlaista ns. integroivaa yleissuunnittelua ruovikkosilla merenlahdilla. Suunnittelun lisäksi hankkeessa kehitetään vesiensuojelun ja luonnonhoidon työmenetelmiä. Hanke kestää vuoden 2013 loppuun asti, ja sen kustannusarvio on hieman runsaat kolme miljoonaa euroa. Hallitus hyväksyi 17.2.2011 valtakunnallisen vesienhoidon toteutusohjelman vuosille 2010–2015. Vesienhoidon alueellinen työ on organisoitu kaikissa ELY-keskuksissa ympäristövastuualueen toiminnallisiin tulossuunnitelmiin ja lähes kaikissa ELY-keskuksissa myös ELY-keskusten strategiaan tulossopimuksiin. Ympäristöministeriö on asettanut (1.2.2012) ravinteiden kierrätyksen seurantar ryhmän. Sen tehtävä on seurata, että Suomen lupaukset edistää ravinteiden kierrätystä Itämeren kuormituksen vähentämiseksi etenevät. Sen tehtävä on myös tehostaa maatalouden vesiensuojelua erityisesti Saaristomeren valuma-alueella. Ryhmään kuuluu Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta Mirja Koskinen. Varsinais-Suomen liitto on ollut tyytymätön siihen, että TOTSU –neuvotteluissa esitetyt Saaristomeren suojelutoimia ja investointeja ei ole otettu huomioon. Valtioneuvoston Itämeri-sitoumuksen vuodelle 2020 asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja Itämeren suojelua edistävien toimenpiteiden toteuttamiseksi tarvitaan valtion budjetissa tasokorotus Itämeri-momentin määrärahoihin – myös valtion vesihuoltoinvestointeihin ja vesihuollon tukemiseen käytettävissä olevat määrärahat ovat tarpeeseen nähden liian pienet. Varsinais-Suomessa määrärahan korotusta odottavat useat tarpeelliset siirtoviemäri- ja yhdysvesijohtohankkeet. Vuodelle 2012 saatiin uusille hankkeille rahoitusta seuraavasti: MMM: Teijo-Salo yhdysvesijohto ja siirtoviemäri, aloitusraha 300 000 €; YM: Vahto-Rusko siirtoviemäri (ja yhdysvesijohto), aloitusraha 200 000 € ja Lemu-Masku siirtoviemäri, aloitusraha 200 000 €. Lisäksi Kaarina-Parainen syöttövesijohto sai 1 550 000 € (saatiin yhteensä 2,25 M€, haettiin 2,45 M€). Tälle vuodelle on siis rahoitusta tullut kohtuullisesti ottaen huomioon rahoitusesitykset ja hankkeiden toteutusvalmius. Tarve on silti jatkossakin melkoinen.

Toimenpide X ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Laaditaan maa-ainesstrategia. Siinä huomioidaan kokonaisvaltaisesti maa-ainesten kestävä käyttö ja pohjaveden hyvä laatu ja riittävyys.
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014.
Vastuuhenkilön arvio TJ 19.3.2012	<p>Ei ole aloitettu</p> <p>Maa-ainesstrategia työn käynnistämiseksi on käyty neuvotteluja mm. ELYn, Turun yliopiston sekä myös kiviteollisuustoimijoiden kanssa. Työlle ei tässä vaiheessa ole tiedossa erillistä projektirahoitusta.</p> <p>Vuonna 2012 on tavoitteena tuottaa viranomaisten ja maa-ainesalan toimijoiden yhteistyönä yleispiirteinen suunnitelma sekä lisäksi toimintamalli ("tiekartta"), jonka avulla koordinoidaan yksityiskohtaisemmat ja kokonaisuutta tukevat tutkimukset ja selvitykset (esim. pro gradu -työt) maa-ainesstrategiakokonaisuudeksi.</p>

Toimenpide X X X X ☐	Luodaan erityyppisiä uusia metsien monimuotoisuutta ylläpitäviä alueita ja alueiden verkostoja vapaaehtoisin keinoin
Päävastuutahot	Metsäkeskus
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio TT	<p>Pari vuotta sitten käynnistynyt METSO- ohjelma eli metsien monimuotoisuusohjelma on saanut hyvän alun myös Varsinais-Suomessa. Metsänomistajat ovat ottaneet aktiivisen osan metsien monimuotoisuuden turvaamisessa.</p> <p>Ohjelmaan hyväksyttävien metsäalueiden suojelusta tehdään sopimus joko metsäkeskuksen tai ELY- keskuksen kanssa, ja metsänomistaja saa sopimuksen mukaisen korvauksen. Metsäkeskukset tekevät määräaikaisia, kymmenen vuoden ympäristötukisopimuksia sekä luonnonhoitohankkeita, kun taas ELY- keskukset tekevät pysyviä sopimuksia.</p> <p>Metsäkeskus on käynnistänyt uuden alueellisen metsäohjelman laatimisen vuosille 2012 – 2015. Siinä linjataan tavoitteet ja toimenpiteet hakuille, metsänhoidolle, metsien monimuotoisuudelle ja monikäytölle. Lisäksi tarkastellaan puun käyttöä ja jatkojalostusta.</p> <p>2012</p> <p>Lounais-Suomen metsäohjelma 2012–2015 on valmistunut. Metsiä suojellaan pääosin Metso-ohjelman keinoin 15000 ha vuoteen 2020 mennessä. Ohjelman mukaan metsätalouden toimenpiteissä halutaan turvata arvokkaiden elinympäristöjen ja uhanalaisten eliöiden säilyminen. Säästöpuuta tulee jättää vähintään viisi kpl/ha. Myös lahopuiden määrää halutaan lisätä.</p>

Toimenpide	Edistetään kilpailukykyistä asuin- ja työpaikkaympäristöä / toimintaympäristöä tuottavaa kaupunkisuunnittelua.
X X X	
Päävastuutahot	Kunnat, ELY
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuvaa
Vastuuhenkilön arvio KÄ	<p>Hyvä ja laadukas ympäristö nähdään maakunnassa kilpailuvalttina. Kaupunkisuunnittelun rooli kilpailukykyisen asuin-, työpaikka- ja toimintaympäristön tuottamisessa on myös tunnistettu, mutta edelleenkin suunnittelun tai toteutuksen laatuun ei ohjata riittävästi henkilö- tai taloudellisia resursseja. Maakunnassa tapahtuvaa kaupunkisuunnittelua näyttää vaivaavan pirstaloituneisuus, jolloin kaupunkisuunnittelussa välttämätön kokonaisrakenteen hallinta ja kaupunkikuvallinen visiointi jää toteutumatta. Turun kaupunkiseudulle laadittu rakennemalli (RM35) osaltaan parantaa mahdollisuuksia vastata tähän haasteeseen.</p> <p>Ihmiselle parempi keskusta –hanke on investointihanke Turun kaupunkikeskustan kehittämiseksi. Keskeisenä tavoitteena on luoda edellytyksiä palvelutoimintojen kehittämiseksi laajentamalla kävelyalueita kirjastokorttelin ja Vanhan Suurtorin alueilla.</p> <p>Kuntien asemakaavaehdotuksista annettavissa lausunnoissa otetaan kantaa ympäristön kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden toteutumismahdollisuuksiin kaavaratkaisuissa esitettyin keinoin.</p>

5.2.5 Energia ja yhdyskuntahuolto

Toimenpide	Selvitetään Turun seudun uuden jätteenpoltto- tai muun käsittelylaitoksen sijoittamista Topinojalle tai vaihtoehtoisesti muihin kuntiin. (MV:n ponsi: tutkitaan mahdollisuus toteuttaa laitos koko maakunnan yhteishankkeena)
X X X X	
Päävastuutahot	Turun seudun kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio LN	<p>T Turun seudun jätehuolto Oy on omaehtoisesti aloittanut selvittämään neljää jätteenpolttolaitosvaihtoehtoa Turun lähiseudulle. Alueet sijoittuvat Turun, Naantalina ja Raision alueille. Raisiossa vaihtoehtoja on kaksi: vanhan Palovuoren kaatopaikka-alueen ympäristössä ja Isosuon kaatopaikka-alueen läheisyydessä. Naantalina alue on lähellä Fortumin voimalaa ja Turun vaihtoehtoalue sijaitsee nykyisen Topinojan kaatopaikan yhteydessä.</p> <p>Turun seutu tuottaa valtaosan maakunnan polttokelpoisesta jätteestä, joten logistisesti ja ympäristön kannalta järkevää on tutkia vaihtoehtoja jotka sijaitsevat lähellä jätteen syntyistä valtakunnallisen ja alueellisen jättopolitiikan tavoitteiden mukaisesti. Turun seudun jätehuollon tarkoituksena on kuitenkin neuvotella mahdollisuuksista jätteenpoltoalueen Salon seudulla Rouskis Oy:n kanssa. Vuoden vaihteessa neuvotteluja ei kuitenkaan tämän asian osalta ollut käyty.</p> <p>Jätteenpolttolaitoksen rakentamisella on kiire, sillä nykyinen ympäristölupa mahdollistaa jätteenpolton Orikedolla vain vuoden 2014 loppuun. Optimistisimmalla aikataululla uusi jätteenpolttolaitos olisi toiminnassa vuonna 2018 ja tällä hetkellä on käytännössä ratkaisematta millä tavoin nyt polttoon menevät jätteet hyödynnetään kestäväällä tavalla syntyvän ylimenokauden ajan. Varsinais-Suomen liiton kantana on, että ympäristölupa tulee myöntää vanhalle jätteenpolttolaitokselle, kunnes uusi laitos saadaan rakennettua.</p> <p>Varsinais-Suomen liitto osallistuu Turun seudun jättopolitiikan valmistelutyöhön. Jättopolitiikalla on myös vaikutuksia jätteenpoltoasiin. Jättopolitiikasta on juuri saatu kuntien lausunnot. Työtä johtaa Turun kaupunki.</p> <p>2012 Turun Seudun Jätehuolto Oy on aloittanut YVA-prosessin, jossa selvitetään kahden vaihtoehtoisen sijainnin soveltuvuus jätteen energiahyötykäyttöön erikoistuvalla laitoksella ja kahdella eri tekniikalla (arinapolto tai leijupetiteknikka). Tutkittavat sijainnit ovat Topinoja Turussa ja Palovuori Raisiossa. YVA-ohjelmassa on myös tunnistettu Salon Korvenmäkeen esitetyn jättopolttolaitoksen mahdolliset vaikutukset Turun hankkeeseen. Salossa on valmistumassa Korvenmäkeä koskeva YVA, jonka toimeksiantajana on Rouskis Oy. TS:n YVA-ohjelma on ollut nähtävillä lähikunnissa alkaen 16.1.2012 ja siitä on järjestetty kaksi yleisötilaisuutta (Raisiossa ja Turussa). YVA-ohjelmaan, annettiin mielenkiintoisia ja lausuntoihin perustuva YVA-selostus valmistuu elokuussa 2012.</p> <p>YVA:n rinnalla, vuoden 2012 aikana selvitetään jätevoimalan toteuttaja julkisten hankintojen lainsäädännön mukaisesti. Tässä tutkitaan polttokelpoisen jätteen hyötykäytön kilpailutus, hyötykäytön yhteishankinta lounaisen Suomen jätelaitosten kanssa yhdessä (Forssa ja Loimaa, Huittinen ja Säkyä, Rauma, Salo, Turku ja Uusikaupunki) sekä mahdollinen yhteishankinta jätevoimalan rakentamiseksi (tässä selvitetään kolmea sijoituspaikkaa: Palovuori, Topinoja sekä Korvenmäki Salossa).</p> <p>Turun Seudun jättopolitiikkatyö etenee yhteislautakuntaa valmistelevalle työryhmän työskentelyä.</p>

Toimenpide	Edistetään maakunnallisen energiastategian toteuttamista ja siinä erityisesti <ul style="list-style-type: none"> - uusiutuvan energian (ml. bioenergia) tuottamisen lisäämistä ja logistiikan järjestämistä - energia-alan huippuosaamisen lisäämistä ja yhteistyön tiivistämistä (energiateknologian osaamiskeskittymä).
X X X	
Päävastuutahot	ELY, energiayhtiöt
Toteuttamis-aikataulu	2010-2014
Vastuuhenkilön arvio TJ 19.3.2012	<p>EETU – Energiasta maakunnan etu -hanke (2010-2013) toimii maakunnassa Valonian koordinoimana. Hankkeen tavoitteena on maaseudun yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytysten parantuminen energiakustannusten pienenemisen ja fossiilisten energialähteiden käytön vähentämisen ansiosta. Toisena tavoitteena on uuden teknologian käyttöönoton edistäminen ja tiedon levittäminen mm. energiatehokkuuden parantamiseen liittyvästä teknologiasta ja uusiutuvien energiamuotojen ja niiden tuottamiseen liittyvistä uusista liiketoimintamahdollisuuksista maaseudulla, kuten peltobioenergian hyödyntäminen biokaasuna tai bioetanolina. Hankkeen toimesta selvitettiin Varsinais-Suomen energia- ja päästötase vuodelle 2010 ja se julkistettiin 15.2.2012.</p> <p>Varsinais-Suomen kohti hiilineutraalia kuntaa -hankkeen (HINKU) kuntien (Mynämäki ja Uudenkaupunki) kumppanuuskunniksi ovat liittyneet Laitila, Masku ja Nousiainen.</p> <p>Hankevalmistelu IEE (The Intelligent Energy – Europe) -ohjelmaan käynnistyi syksyllä 2011 yhteistyössä Mecklenburg-Vorpommernin ja muiden partnereiden kanssa. Varsinais-Suomen hankeosuutta kokoa Valonia.</p> <p>Tuulivoimavaihemaakuntakaavatyö on aloitettu 2011 ja kaavaluonnos tulee nähtäville keväällä 2012.</p> <p>Maakunnassa toimii lisäksi useita uusiutuvaan energiaan liittyviä hankkeita ja toimenpiteitä sekä yhteistyöverkostoja, esim. Turun kaupungin biokaasun käytön edistäminen liikennepolttoaineena, eGreenNet ja LOURA.</p>

Toimenpide	Edistetään maakaasuputken vetämistä maakuntaan.
X X	
Päävastuutahot	Energiayhtiöt
Toteuttamis-aikataulu	Jatkuva
Vastuuhenkilön arvio JV 18.4.2012	<p>Gasum on suunnitellut maakaasuputken rakentamista Mäntsälästä Turun talousalueelle. Hankkeen tekninen suunnittelu on edennyt pitkälle, mutta toteutus päätöstä siirtoputken rakentamisesta ei ole tehty. Putken rakentamisen edellytyksenä on, että sen vaikutuspiiristä löytyy riittävä vuotuinen käyttö maakaasulle. Viimeaikaiset energiaverotukseen liittyvät ratkaisut eivät ole tukeneet maakaasuverkon ulottamista Varsinais-Suomeen. Maakunnassa on edelleen tahotilla maakaasuverkon ulottamisesta Varsinais-Suomeen, joka kuitenkin vaatii toteutuakseen energiaverotuksen uudelleen linjaamista.</p> <p>Gasum suunnittelee Porvooseen tai Inkooseen suurta nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaalia, jonka kautta voitaisiin tuoda maakaasua laivoilla jopa puolet Suomen nykyisestä kaasun kulutuksesta. LNG on tällä hetkellä hinnaltaan hyvin kilpailukykyinen vaihtoehto putkimaakaasulle. Gasum tutkii myös mahdollisuutta rakentaa nesteytetyn maakaasun välisäiliö tai pieni terminaali Turkuun. Turun piste palvelisi laivaliikennettä ja alueen teollisuutta, mutta ei toteutuessaan korvaa maakaasuputken tarvetta Varsinais-Suomeen.</p>

Toimenpide	Edistetään jätevesiosuuskuntien perustamista ja vesilaitosten yhdistämistä suuremmiksi yksiköiksi ja tuetaan alueellisen vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamista (esim. siirtoviemärit).
X X X	
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio LN	<p>Jätevesiosuuskuntien perustamistahdin odotetaan kiihtyvän haja-asutusalueilla, kun jätevesiasetuksen määräaika jätevesien puhdistustehokkuudelle lähestyy (vuosi 2014).</p> <p>Vesihuollon siirtolinjojen toteutuksen osalta Rymättylä-Merimasku vesihuoltoyhteys on vuonna 2011 saanut 500 000 euron valtionrahoituksen ja Kaarina-Parainen syöttövesijohto aloitusrahan 150 000 euroa (haettiin 700 000 eur). Näiden lisäksi pienhankerahaa sai Rymättylä-Merimasku – linja (yht. 500 000 eur). Haetuista hankkeista rahoitusta ei tällä erää saanut Vahto-Rusko, Riihikoski-Aura-Lieto ja Teijo-Salo –siirtoviemärit sekä Kemiönsaaren vesihuoltohanke. Haetuista 2,55 milj. eurosta saatiin siis toteutettua rahoitusta 1,15 milj. eur.</p> <p>Turun seudun vesihuoltosuunnitelmaa on ryhdytty päivittämään vuoden 2010 lopulla ja helmikuussa 2011 on käsillä kehittämissuunnitelman toteutuksen tarjouspyyntökierrös. VSL on mukana suunnittelussa ja rahoituksessa.</p> <p>2012</p> <p>Turun seudun vesihuoltosuunnitelma on valmistunut alkuvuonna 2012 ja suunnitelma julkistettiin Turun Vesilaitosmuseolla 7.3.2012. Suunnittelualueeseen kuuluivat Turun seutukunnan kuntien lisäksi Parainen ja Aura. Suunnitelmasa käsitellään myös laitosten välistä yhteistyötä ja yksiköiden yhdistämisä.</p> <p>Kustavin kaurissalon vesiosuuskunta on tietävästi maamme suurin (jäseniä vuoden 2012 tammikuussa 623). Rakentaminen on edistynyt niin, että 2012 alussa 80 % jäsenkiinteistöistä saa jo puhdasta vettä ja jätevesiverkosto on käyttökunnossa. Loput nykyisistä liittymistä saadaan valmiiksi vuoden 2012 aikana.</p> <p>Helmikuun lopussa käynnistettiin ELY-keskuksen vetämänä hanke Lounais-Suomen viemärintialueiden laajennusmahdollisuudet ja priorisointi. Varsinais-Suomen liitto ja Satakuntaliitto ovat mukana hankkeessa työpanoksella. Hanke on päivitystä vuonna 2006 tehdyille Varsinais-Suomen ja Satakunnan potentiaaliset viemärintialueet -selvitykselle, mutta tässä selvityksessä on tarkoituksena myös luokitella viemärintialueita siten, että toiset alueista ovat kiireellisempiä kuin toiset. Myös väestörakenteen muutokset eri alueilla pyritään ottamaan tässä työssä paremmin huomioon ja ennakoimaan.</p>

5.3 Kattavat hyvinvointipalvelut ja turvallinen elämä

5.3.1. Kunta- ja palvelurakenne kaipaa uudistamista

Toimenpide	Tuetaan vapaaehtoisia kuntaliitoksia ja kuntien yhteistyötä.
X X	
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2012–2015
Vastuuhenkilön arvio LL	<p>Hallitusohjelmassa on määritelty toteutettavaksi koko maan laajuinen kuntauudistus, joka toteutuessaan tulee vaikuttamaan kuntarakenteeseen, kuntien yhteistoimintaratkaisuihin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiskysymyksiin. Hallituksen asettaman työryhmän esityksessä Varsinais-Suomeen ehdotetaan viittä kuntajakoselvitysalueita. Kuntien kuulemisten ja lausuntokierroksen jälkeen hallitus tekee keväällä 2012 linjaukset kuntauudistuksen etenemisestä, kriteereistä sekä uudesta kuntarakenteesta. Kuntarakennelain ohella käynnistyy rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen ja kuntalain kokonaisuudistus. Hallituksen tavoitteena on, että uudet kunnat voisivat aloittaa vuoden 2015 alusta.</p> <p>Hallituksen suunnittelema kuntarakenteen muutos on koko kuntakenttää koskettava uudistus, jota kunnat sekä maakunnan liitto aktiivisesti nyt seuraavat ja pyrkivät annettujen mahdollisuuksien puitteissa vaikuttamaan kuntauudistusprosessin eri vaiheissa – kuntien kanta kuntauudistukseen on kuultu kuntien kuulemistilaisuudessa 20.3.2012 ja lisäksi kunnat sekä maakunta ovat antaneet asiasta lausuntonsa 13.4.2012 mennessä. Kuntarakenteen, kuntalain ja valtionosuusjärjestelmän osin päällekkäinen uudistaminen on aiheuttanut hyvin haastavan tilanteen kuntien väliselle yhteistyölle ja vapaaehtoisten liitosten valmistelulle, koska kunnat ovat nyt odottavalla kannalla kuntauudistuksen etenemisen suhteen.</p>

5.3.2 Turvataan peruspalvelut

Toimenpide ☒ ☒ ☐ ☐ ☐	Peruspalveluja kehitettäessä lähtökohtana pidetään ennaltaehkäisyä, varhaista puuttumista ja kuntoutusta. Peruspalvelut järjestetään kunnissa lähipalveluina ja erityispalvelut hoidetaan yhteistoiminta-alueella tai sitä laajemmalla alueella. Kehittämistoimenpiteiden painopisteinä ovat <ul style="list-style-type: none"> - lasten ja nuorten perheiden palvelut - vanhustenhuolto - päihde- ja mielenterveystyö - vammaispalvelujen kehittäminen
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	Koko ohjelmakausi 2011-2014
Vastuuhenkilön arvio VMK	Varsinais-Suomessa on suuria haasteita sosiaali- ja terveyssektorilla. Kehitys on ollut huolestuttavaa erityisesti lastensuojelussa ja perhepolitiikassa. Käynnissä oleva kuntauudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan koko peruspalvelukenttään ja kunnalliseen palveluntuotantoon. Hallituksen kuntauudistuksen tavoitteena on vahvat peruskunnat, joilla on tulevaisuudessakin vastuu peruspalveluiden järjestämisestä. On kuitenkin erittäin todennäköistä, että kuntien rakenteellisesta uudistamisesta seuraa muutoksia kuntien yhteistoiminnassa tuottamien kunnallisten palveluiden organisoitumiseen. Parhailaan on käynnissä kuntauudistukseen liittyvä selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Selvityksen väliraportin on tarkoitus valmistua kevään 2012 aikana. Kunnat ovat monelta osin odottavalla kannalla – kuntarakenteen uudistuksen etenemisen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselvityksen valmistumisen odotetaan antavan lisätietoa kuntien peruspalveluiden tulevista järjestämistavoista ja yhteistoimintamettelyjen jatkosta. Maakuntaohjelman painopisteet on otettu huomioon mm. alueellisessa KASTE-ohjelmassa ja tehtäessä hankkeiden rahoituspäätöksiä.

Toimenpide ☒ ☒ ☒ ☐ ☐	Lisätään sosiaali- ja terveydenhoitoalojen henkilökunnan koulutusta ja uudistetaan koulutusta sosiaali- ja terveysalan tietotaidon yhdistämiseksi.
Päävastuutahot	Korkeakoulut
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio VMK	Asia on ollut laajasti esillä vuoden 2011 Varsinais-Suomen hyvinvointiklusterityössä ja sitä pidetään edelleenkin merkittävänä teemana työn jatkuessa. Muun muassa hyvinvointiklusterin hyvinvointifoorumeiden kautta on toteutettu kyseisiä asioita. Etenkin osaamisen ennakointi oppilaitosten ja elinkeinoelämän välillä liittyy juuri näihin teemoihin.

5.3.3 Kiinni elämässä

Toimenpide X ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Vakinaistetaan pajakouluja.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio VMK	Pajakoulujen vakinaistaminen maakuntaan ei ole edennyt. Ainoa toiminnassa oleva Kaarinan pajakoulu lopettaa toimintansa nyky muodossaan kuluvana keväänä.

Toimenpide X ☒ ☐ ☐ ☐ ☐	Luodaan koulunkäynnin keskeyttämisen seurantajärjestelmä, johon sisältyy toimenpiteet puuttua koulunkäynnin keskeyttämiseen.
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio EH	<p>Vuoden 2011 nuorisolain perusteella kuntiin on perustettu monialaisia lapsi- ja nuorisopoliitiikan koordinaatioryhmiä, joiden tehtävänä on mm. seurata valmistuneiden nuorten sijoittumista ja puuttua koulunkäynnin keskeyttämisiin, järjestää etsivän nuorisotyön toiminta sekä huolehtia viranomaisten välisestä tiedon kulusta ja tietojen luovutuksesta. Varsinais-Suomen kunnissa koordinaatioryhmiä on muodostettu kattavasti ja suurimmassa osassa kuntia tehdään etsivää nuorisotyötä. Varsinais-Suomessa on solmittu myös maakunnan laajuinen sopimus ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja nuorten työpajojen kesken nivelvaiheiden yhteistyön tehostamiseksi.</p> <p>Varsinais-Suomen ELY-keskus ohjaa ja koordinoi kuntien lapsi- ja nuorisotyötä. ELY-keskus kutsuu ensimmäisen kerran maakunnan lapsi- ja nuorityön yhteistyöfoorumin koolle huhtikuussa 2012.</p> <p>Maakunnassa on myös toteutettu ns. MAST –hanke, jossa mainittua seurantajärjestelmää on kehitetty (ks. http://www.mastohjaus.fi/)</p>

Toimenpide	Tuetaan sosiaalisten ja yhteiskunnallisten yritysten perustamista.
X X	
Päävastuutahot	ELY
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio PP	<p>TEMin selvityksissä on todettu, että todellisia sosiaalisia yrityksiä on maassamme alle puolet siitä, mitä niitä on ollut rekisterissä ja moni niistä on ollut erittäin pieni. On myös todettu, että sosiaalisten yritysten tukipolitiikka ei ole vauhdittanut Suomessa tätä toimintamallia kannattavaan kasvuun, vaan päinvastoin jäljellä olevia kaatuu yksi toisensa jälkeen.</p> <p>Varsinais-Suomessa panoksen kärki on suunnattu työpajatoiminnan ja kolmannen sektorin toimijoiden kautta tapahtuvaan tukityöllistämiseen. Asiakasmäärät sillä puolella ovat 10-kertaiset sosiaalisiin yrityksiin verrattuna ja yhdistysten toimintamallit ja toiminta on periaatteessa samaa kuin sosiaalisilla yrityksilläkin. Varsinais-Suomessa sosiaaliset yritykset ovat aikanaan syntyneet juuri vanhojen työpajojen pohjalta.</p> <p>Lokakuussa 2011 järjestetty Varsinais-Suomen alueen sosiaalisen ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden tila ja tulevaisuus –dialogifoorumi keräsi yli sata osanottajaa.</p>

Toimenpide	Kehitetään erilaisia osallistumismuotoja esim.
X X X	<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan aluetoimikuntatyötä - perustetaan kaikkiin kuntiin nuorisovaltuustot - perustetaan erilaisia matalan kynnyksen tapaamispaikkoja
Päävastuutahot	Kunnat, kolmas sektori
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio VR 9.3.2012	<p>Tiedossa olevat nuorisofoorumit ja niiden aloitusvuosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naantalın nuorisofoorumi (2002-) - Auran Team Cafesko –nuorisokahvila tiimi (2005-) - Paimion nuorisoneuvosto (2005-) - Liedon nuorisovaltuusto (2010-) - Maskun nuorisofoorumi (2005-) - Mynämäen nuorisoparlamentti (2004-) - Ruskon nuorisovaltuusto (2009-) - Salon nuorisovaltuusto (2009-) - Nousiaisten nuorisokokous (2009-) - Länsi-Turunmaan Paraisten nuorisohallitus (2009-) - Kemiön saaren nuorisoparlamentti (2003-) - Uudenkaupungin nuorisovaltuusto (2001-) - Vakka-Suomen nuorisofoorumi (2009- Uusikaupunki, Laitila, Vehmaa, Pyhäranta, Taivassalo, Kustavi) - Loimaan nuorisovaltuusto - Raision Nuorten aloitekanava - Someron nuorisovaltuusto - Turun Nuortenturku foorumi (2004-) <p>Suomen nuorisovaltuustojen liiton Varsinais-Suomen piiriin kuuluu myös Satakunta. Varsinais-Suomen liiton yhteyteen on perustettu Varsinais-Suomen nuorisojärjestöjen neuvottelukunta.</p> <p>Pöytyälle on perustettu vuoden 2011 alussa kylien neuvottelukunta, joka kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa.</p> <p>Salon ja Paraisten aluelautakunnat ovat toimineet vuodesta 2009 lähtien.</p>

5.3.4 Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Toimenpide X X ☐ ☐ ☐	Laaditaan seudulliset / työssäkäyntialuekohtaiset turvallisuussuunnitelmat, joihin kuuluvat muun muassa koulupoliisi- ja pelastustoiminta, liikenteen asennekasvatus sekä hoito- ja hoi-valaitosten turvallisuus (automaattiset sammutuslaitteistot).
Päävastuutahot	Kunnat, pelastus- ja poliisitoimi
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio TT	<p>Turvallisuussuunnitelmat on tehty poliisilaitoksittain pääosin siten, että ne ovat vielä voimassa vuonna 2012. Salon ja Loimaan seudulla on turvallisuussuunnitelmat valmisteilla.</p> <p>Hanke: Varsinais-Suomen ensihoitopalvelun kokonaisuudistuksen suunnittelu. Valmisteilla olevassa Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa tullaan siirtämään ensihoidon ja varautumisen järjestämisvastuu kunnilta sairaanhoitopiireille. Tavoitteena on kartoittaa maakunnan riskit lääkinnällisen pelastustoimen osalta, laatia sen jälkeen palvelutasomäärittelyt ja valmiussuunnitelma. Hanke toteutetaan Loimaan aluesairaalan toteuttaman VAKEVA- projektin jatkumona.</p> <p>Länsi-Turunmaan kaupungin päättynyt hanke: Stärkande av samarbetet mellan trygghetsaktörer i Åboland” Projektet strävar efter att skapa ett koordinerat samarbete mellan myndigheter, kommuner, privata aktörer och tredje sektorn för att på detta sätt kunna stärka den allmänna trygghetskänslan i Åboland.</p> <p>2012 VEKSU- projektin asiakirja on valmistunut. Kyseessä on projektin kirjallinen tuotos, joka on luovutettu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin käyttöön valmisteltaessa ensihoidon palvelutasopäätöstä. Kun VSSHP:ssä tehdään aikanaan ensihoidon palvelutasopäätös, niin vasta silloin päätetään kuinka ensihoitopalvelut tullaan tuottamaan jne.. Asiakirjaa voi tarvittaessa pyytää osoitteesta: pauli.kamsula(at)tyks.fi.</p>

Toimenpide X X X X ☐	Kootaan kuntien yhteinen esteettömyyteen erikoistunut tieto yhteen paikkaan (resurssikeskus). Laajennetaan esteettömyysasiamiestoimintaa.
Päävastuutahot	Kunnat
Toteuttamis-aikataulu	2011-2014
Vastuuhenkilön arvio LL	<p>TTurun AMK:n tiloissa toimii neuvontakeskus Kunnonkoti, joka tarjoaa ohjausta ja neuvontaa, seminaareja sekä koulutusta esteettömään asumiseen liittyen. Kunnonkoti on esteettömän asumisen ratkaisuja sisältävä mallikoti, jossa on esillä erilaisia kodin turvallisuutta ja itsenäistä suoriutumista edistäviä asumisen ratkaisuja, apuvälineitä ja hyvinvointiteknologiaa. Kunnonkotiin voi tutustua ajanvarauksella tai Kunnonkodissa järjestettävien teemapäivien aikana. Toimintaa rahoitetaan Turun AMK:n rahoituksella, toiminnasta saatavilla maksuilla sekä toiminnassa mukana olevien yritysten avustuksella. Kunnonkoti-toiminnan rahoitus on turvattu vuoden 2012 loppuun, mutta toiminnan kannalta rahoituksen pitkäjänteinen varmistaminen on tärkeää.</p> <p>Esteettömyysasiamiestoiminnan suhteen tilanne on edennyt Varsinais-Suomessa. Esteettömyysasiamies toimii Turun kaupungin organisaatiossa ja ko. toiminnan seudullistaminen on parhaillaan käynnissä. Seudulliseen esteettömyysasiamiestoimintaan on lähdössä mukaan 7 Turun naapurikuntaa. Seudullistamissuunnitelmaan kuuluu myös esteettömyysihiteerin palkkaaminen. Esteettömyystoiminnan tilanne on siis tulevaisuudessa seudulliseen esteettömyysasiamiestoimintaan mukaan lähtevissä kunnissa hyvä, mutta ko. toiminnan ulkopuolisissa kunnissa esteettömyysasiamiestoimintaa on kuitenkin yhä syytä edistää.</p> <p>Esteettömyyden edistämistoiminta on Turussa esteettömyysasiamiestoiminnan myötä kehittynyt kansallisesti edistykselliseksi. Turku menestyi Euroopan Unionin jäsenmaidensa kaupungeille julistama Access City Award 2011 -esteettömyyskilpailussa kilpailussa sijoittumalla neljän parhaan kaupungin joukkoon.</p>

5.3.5 Monikulttuurisuus ja moniarvoisuus

Toimenpide X X ☐ ☐ ☐	Parannetaan kaikkien siirtolaisten kotoutumismahdollisuuksia turvaamalla kaikille, riippumatta maahantulon syistä, mahdollisuus päästä kotouttamiskoulutukseen sekä varmistamalla kaikille riittävä suomenkielen opetus.
Päävastuutahot	ELY, kunnat
Toteuttamis-aikataulu	Koko ohjelmakausi
Vastuuhenkilön arvio MK	<p>Uusi kotouttamislaki astui voimaan 1.9.2011. Uudessa laissa kotoutumislain soveltamisala laajeni koskemaan kaikkia maahan muuttaneita maahantulosyistä riippumatta. Lain myötä kotouttamisen pääpaino tulee olla enemmän alkuvaiheen toimenpiteissä. Uuden lain myötä kunnalle maksetaan myös lakisääteisen alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista 700 euroa jokaisesta alkukartoitukseen osallistuneesta.</p> <p>Turun seudun kehyskunnille ollaan parhaillaan laatimassa yhteistä kotouttamisohjelmaa. Ohjelman on määrä valmistua syksyllä 2012. Yhteisellä ohjelmalla on tarkoitus tukea pienempien kuntien kykyä suoriutua uudistuvan lain tuomista velvoitteista.</p> <p>PALO-hanke lähenee loppuaan. Hanke on tarjonnut maksuttomia palveluita Turun ja lähi-seutujen maahan jo muuttaneille ulkomaalaisille. Palveluihin kuuluu neuvontaa, oppimisvalmiuksien ja kielitaidon kartoitusta sekä kotoutumis- ja palveluohjausta. Hankkeen luoma alkukartoitusmalli on todettu hyväksi.</p>

Toimenpide X X ☐ ☐ ☐	Kaikki seutukunnat osallistuvat pakolaisten vastaanottoon.
Päävastuutahot	Seutukunnat
Toteuttamis-aikataulu	Koko ohjelmakausi
Vastuuhenkilön arvio MK	<p>Turun seudun kunnat ovat vuonna 2010 aloittaneet yhteistyön pakolaisten vastaanottamiseksi. Määrät eivät ole vielä kovin suuria mutta suunta on oikea. Vähitellen kuntien osaaminen karttuu ja edellytykset ottaa pakolaisia paranevat. Tavoitteena on, että muissakin seutukunnissa on aloitettu vastaava yhteistyö vuoden 2012 aikana.</p> <p>Kunnat, jotka ovat sitoutuneet ottamaan pakolaisia, ovat Naantali, Raisio, Lieto, Turku, Kaarina ja Salo.</p> <p>Turun seudun kehyskunnille laadittavassa kotouttamisohjelmassa jokaisen kunnan tulee ilmaista kantansa pakolaisten vastaanottamisesta.</p>

